

**До Научното жури
назначено със Заповед на Ректора
на ВСУ „Черноризец Храбър“**

С т а н о в и щ е

от проф. д - р Симеон Владимиров Тасев

по дисертационен труд **„Мерки за закрила на детето според Закона за закрила на детето“ на Нели Цанкова Карацанова - Роудс,**

докторант на самостоятелна подготовка в Юридически факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6 „Право“ /Гражданско и семейно право/

Уважаеми членове на Научното жури,

Със заповед номер 2826/02.10.2013г. на ректора на ВСУ “Черноризец Храбър“, докторантът е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка към катедрата по „Гражданско - правни науки“ с тема на дисертационния труд „Иновативна законодателна закрила на детето“. Положил е успешно докторантските си изпити по базовия и специализиращия модул по индивидуалния план за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Дисертационният труд „Мерки за закрила на детето според Закона за закрила на детето“ е с общ обем от 257 страници, включително съдържание и списък на използваната литература. В структурно отношение трудът включва: увод, изложение и заключение.

В увода на дисертационния труд, докторантът е обосновал актуалността на изследването, както и неговия предмет и цел. Изложена е тезата на труда и неговата практическа значимост от гледище на поетите законодателни ангажименти в областта на закрилата на детето и мерките за нейното осъществяване според Закона за закрила на детето.

В глава първа „Същност на правната закрила на детето според Закона за закрила на детето. Законодателни мерки за закрила“ е направен анализ на правната същност на закрилата до приемане на Закона за закрила на детето през 2000 година и след

неговото приемане. Анализирани са правната същност на закрилата според Закона за закрила на детето.

Глава втора е посветена на „Мерки за закрила на детето в семейна среда“. В нея са разгледани субектите и правната характеристика на съдържанието на мерките за закрила на детето в семейна среда. В тази глава са разгледани въпросите, свързани с реда за предприемането на тези мерки и тяхното място в системата на мерките за закрила според Закона за закрила на детето. Направен е анализ на закрилата в семейна среда чрез режимите на социалните услуги и паричното подпомагане. Специално място е отделено на осиновяването.

Глава трета разглежда „Мерки за закрила на детето, свързани с настаняването му извън семейството“. В нея са изяснени въпросите, свързани с настаняването на детето извън семейството. Направен е правен анализ на субектите и правното съдържание на тези мерки, като елемент от системата на мерките за закрила според Закона за закрила на детето. Направен е анализ на заместващата родителска грижа при фактическа липса и на двамата родители в лицето на института на настойничеството и попечителството.

В глава четвърта, „Правна и процесуална проблематика по въпросите на реинтеграцията и нейните мерки. Производства при постановяването на мерки за закрила на детето по Закона за закрила на детето. Производства с международен елемент“, са изследвани правните и процесуалните проблематики на мерките за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в институции, както и мерките за реинтеграцията им и трайното им връщане в семейството им по произход след настаняването им извън него. Разгледани са някои от процесуалните проблеми на производствата за закрила на детето според Закона за закрила на детето и постановяването на техните мерки.

В заключението на дисертационния труд е направено резюме на предложенията *de lege ferenda*, като обобщение от проведените по глави теоретични анализи на мерките за закрила на детето според Закона за закрила на детето.

Дисертационният труд съдържа следните приноси:

1. Принос е и разкриването на правната природа на закрилата от гледище на легалната дефиниция за закрила според ЗЗакрД.
Нов момент в научно отношение представляват и направените предложения за усъвършенстване на законодателството:
2. Направено е предложение *de lege ferenda*, при нова редакция на Закона за закрила на детето, изрично да се уреди основанието за налагането на една или друга мярка за закрила на определен етап от процеса на закрилата, като едва след това да се премине към дефиниране на мерките на закрила като мерки в семейна среда и мерки, свързани с настаняване на детето извън семейството.
3. Принос е предложението *de lege ferenda* изричното и *преюдициално* предвиждане на доброволно разрешаване на временната рискова ситуация в семейството с помощта на специализирани в детската закрила медиаторски бюра и при участието на специализирана за детето правна помощ и негов представител *ad hoc* за сметка

на държавата

4. Предложено е да се предвиди задължителното участие на представителя на дирекцията „Социално подпомагане“ и независимо от представения доклад по случая, за всички случаи на производства, в които се засягат интересите на дете, за да може да се защити профилът на дирекцията като орган на непосредствените и спешни мерки по плана за действие към всеки един момент на изменение на обстоятелствата по закрилата.
5. Направено е предложение *de lege ferenda* изрично да се предвиди в Закона за закрила на детето текст относно закрилата на децата - бежанци и най - общ профил на специфичните мерки за нея - така, както това е направено и за останалите видове *специализирана закрила* по ЗЗакрД, както и изрично да се извърши препращане към специалното законодателство и процедурите за предоставяне на необходимата за тях субсидиарна международна закрила в случаите, в които такава следва да им бъде предоставена.
6. Приносен характер има предложението, при мерките за предотвратяването на изоставянето на деца и реинтеграцията им в тяхното родно семейство, които мерки от своя страна следва да бъдат законодателно регламентирани при всички останали мерки за закрила на детето в семейна среда, да се предвидят освен мерки за задържане на детето в родното му семейство и мерки, при които да може да се стимулира обособяването на „семейна среда“ за детето по смисъла на чл. 8 ЕКЗПЧ.
7. Предложено е *de lege ferenda* изрично да се уредят в ЗЗакрД по аргумент от чл. 26, ал. 5 ЗЗакрД и кумулативни мерки /пакет от мерки на закрила/ за преодоляване на рисковата ситуация в родното семейство на детето, които да бъдат едновременно постановявани от органа по закрилата, като например съвместно упражняване на грижа от родното семейство под надзора на лице от социалните служби, както и законодателно уреждане на мерки и услуги, които да могат да се упражняват и успоредно с интеграцията на детето, когато родителите и детето желаят да продължат съвместното отглеждане и детето до този момент е било настанено извън семейството, без да се е реализирала превенцията на закрилата.
8. Оригинално е предложението за регламентиране на смесен тип мерки относно избягване на деинституционализацията на деца - дневна резидентен тип грижа за деца със запазено пребиваване на детето в неговото биологично или приемно семейство, както и предложението изрично да се предвиди бъдеща забрана на деца до 3 годишна възраст да бъдат институционализирани, а деца на възраст до 3 години - да не бъдат настанявани в институции на резидентна грижа без родител, като за тази цел се разшири законодателната защита по отношение на компилиране на мерките на закрила на резидентската грижа с отглеждането на детето в семейна му среда.
9. Принос е предложението изрично да бъде уредено настойничеството и попечителството, като вид самостоятелна мярка на закрила, подобно на осиновяването, която ще изключи прилагането на останалите спешни мерки на закрила по ЗЗакрД, които са задължителни за случая, както и изрично да се уредят *de lege ferenda* случаите в ЗЗакрД, при които се достига до промяна в състава на настойническия съвет, попечителя или заместник попечителя и с това се предприема

на практика нова мярка на закрила, специфична за института на настойничество и попечителство, която изключва прилагането на останалите по - тежки мерки в ЗЗакрД по см. на чл. 25 ЗЗакрД.

10. Направено и предложението в производството по промяна на мярката за закрила и постановяване на друга мярка, при възникване на колизия по отношение компетентния съд по новата мярка, изрично да се уреди участието и на двете дирекции „Социално подпомагане“ - изпращащата и приемащата детето. Приносен характер има и предложението да се ограничи необосновано успоредния характер на обжалване на титулите във всички случаи на чл. 27, ал. 6 ЗЗакрД и се внесат специални процесуални правила относно ограничаване на контрола спрямо временната заповед само до съществени нарушения на законовите изисквания за нейната валидност, а не и до целесъобразността ѝ, както и редица други законодателни предложения, които да послужат за усъвършенстване на уредбата относно закрилата на детето и др.

По дисертацията могат да се направят и следните бележки и препоръки:

11. При бъдещо издаване на труда, в него да се включи актуалната съдебна практика на ВКС.
12. На места е необходимо по - ясна редакция на текста, тъй като трудът е предназначен за по - широк кръг читатели.

В заключение:

Налице са всички изисквания на чл. 6, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 ЗРАСРБ и чл. 24, чл. 25, чл. 26 и чл. 27 ППЗРАСРБ за присъждане на образователна и научна степен «доктор», поради което, убедено препоръчвам на членовете на Науното жури да присъдят на Нели Цанкова Карацанова - Роудс Образователна и научна степен «доктор» по професионално направление 3.6. Право, научна специалност «Гражданско и семейно право».

София, юли, 2017

/проф. д - р Симеон Тасев/

